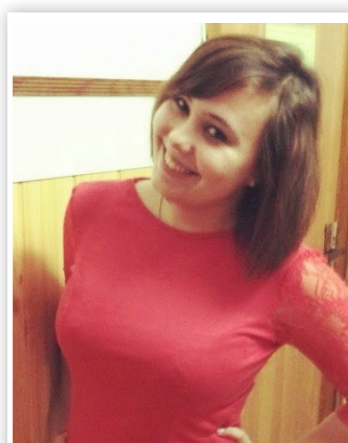

Анна Володимирівна Яцишин,
кандидат педагогічних наук,
провідний науковий співробітник
Інституту інформаційних технологій
і засобів навчання НАПН України,
м. Київ, Україна

Наталія Василівна Яськова,
аспірант Інституту інформаційних технологій
і засобів навчання НАПН України,
м. Київ, Україна

УДК 37.013.42.025.:37.037.004

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У ДІЯЛЬНОСТІ З ОБДАРОВАНИМИ УЧНЯМИ

Представлен теоретический и практический аспект использования социальных сетей в работе с одаренными школьниками. Определено, что электронные социальные сети способствуют социализации и самоактуализации личности, реализации способностей и обучению новым способам коммуникации. Выделены пути использования электронных социальных сетей в работе с одаренными школьниками и приведены практические рекомендации для педагогов по их применению для проведения школьных и внеурочных мероприятий.

Ключевые слова: *електронні соціальні мережі, одаренні учні, загальноосвітнє навчальне заклад, педагоги.*
The article presents the theoretical and practical aspect of the use of electronic social networks in work with gifted pupils. It was determined that the electronic social networks promote of socialization and self-actualization, realization of abilities and learning new ways of communication. Allocated ways the use of electronic social networks to work with gifted pupils and provides practical recommendations for teachers on their use for school and of extracurricular activities.

Key words: *electronic social networks, gifted with pupils, general education school, teachers.*

Сьогодні одним із головних завдань розвитку та вдосконалення сучасної освіти є раннє виявлення, навчання і виховання обдарованих, талановитих дітей. Суспільство потребує неординарних креативних особистостей для створення нових проєктів, ідей, розв'язання нестандартних задач тощо. Тому проблеми виявлення, підтримки, навчання і виховання обдарованих дітей набувають актуальності. Зазначено, що у контексті змін соціально-економічних відносин, в умовах культурного та духовного оновлення життя України, пріоритетним напрямом діяльності стає модернізація освіти щодо виховання і навчання обдарованих. Виникають нові завдання перед науковцями та учителями, що стимулює творчий пошук оригінальних,

нестандартних рішень педагогічних проблем, прискорює розвиток сучасних навчальних технологій, оригінальних виховних ідей, методів, форм навчання і виховання, пошуку нових підходів до розбудови системи освіти в Україні [12].

На національному рівні певної значущості щодо вдосконалення діяльності з обдарованими дітьми та молоддю мали державні документи, зокрема: «Програма роботи з обдарованою молоддю на 2001–2005 роки» [13], затверджена Указом Президента України, а також Концепція «Державної програми роботи з обдарованою молоддю на 2006–2010 роки» [6]. У цій Концепції наголошено на залученні обдарованої молоді до науково-дослідницької, експериментальної,

творчої діяльності зі створенням навчальних закладів, гуртків (зокрема філій Малої академії наук України), що працюють з обдарованою молоддю. Також важливим процесом є проведення Всеукраїнських олімпіад, конкурсів, конкурсів-захистів, турнірів та фестивалів для забезпечення участі обдарованої молоді у Міжнародних інтелектуальних і творчих змаганнях.

Залучення талановитих учнів до конкурсів, олімпіад, турнірів з інформатики потребує теоретичної, практичної, методичної, психологічної та педагогічної підготовки до змагальних випробувань. Цікавим є досвід США щодо діяльності з обдарованими особистостями. Так, Національна асоціація заради обдарованих дітей та Рада з питань особливих дітей США розробили Стандарти підготовки вчителів до навчання обдарованих. Відповідно до них, учителі, які працюють з обдарованими дітьми, мають володіти певними додатковими знаннями та вміннями, а у більшості штатів також отримати спеціальний сертифікат для навчання обдарованих, що підтверджує їх кваліфікацію. Привертають увагу окремі пункти цих Стандартів, зокрема: «здатність застосовувати інформаційні та допоміжні технології з метою задоволення навчальних потреб обдарованих», «розвиток комунікативних вмінь обдарованих» [14]. Тому наше дослідження зосереджено на розгляді допоміжних можливостей, що з'явилися в учителів для роботи з обдарованими учнями, засобами електронних соціальних мереж та інших мережних технологій.

У монографії [12] зазначено, що сучасне суспільство зацікавлене у розвитку особистостей з яскраво вираженими інтелектуальними, комунікативними, творчими та лідерськими якостями. Сьогодні виникає необхідність у створенні адекватного освітнього середовища для обдарованих дітей та молоді. Першочерговими завданнями такого освітнього середовища повинні бути: максимально можливе розкриття і розвиток потенціалу кожної обдарованої особистості; формування її як повноцінного суб'єкта соціального та професійного життя; підготовка до самовизначення, самовдосконалення та самореалізації [12].

На сучасному етапі реформування освіти проблеми розвитку обдарованості є предметом досліджень різних науковців, зокрема О. Антонової, О. Ветрова, С. Жуковського, Д. Корольова, О. Кульчицької, Н. Литвинової, Е. Лодзінської, В. Моляко, О. Музики, Р. Семенової, та ін. У публікаціях Р. Гуревича, С. Івашнєвої, В. Коваленко, Ю. Носенко, А. Светлорусової, О. Пінчук та ін. Також представлено результати досліджень, пов'язані з упровадженням в освіту електронних соціальних мереж. Питанням використання електронних соціальних мереж присвячені попередні публікації авторів цієї статті [10; 11; 15; 16; 17]. Проте можемо стверджувати, що можливості використання електронних соціальних мереж для діяльності з обдарованими учнями досліджено недостатньо.

Метою нашої статті є охарактеризувати напрями використання електронних соціальних мереж у діяльності з обдарованими учнями, надати рекомендації

вчителям щодо використання електронних соціальних мереж та інших мережних засобів.

Обдарованими називають дітей, які демонструють високі досягнення в одній або декількох сферах: інтелектуальній, творчому або продуктивному мислення, організаторській, художній, спортивній тощо [1]. Обдарованість – це якісно своєрідне поєднання здібностей, що визначають творчі можливості людини або групи людей на відміну від рис характеру. Обдарованість розрізняють, з одного боку, за рівнем розвитку кмітливості, розуму, душевних якостей та волі, а з іншого – за цілеспрямованістю цих здібностей на засвоєння різних галузей знань [7]. Обдарованою можна вважати будь-яку дитину, але обдарованість проявляється у певному виді діяльності й кожного разу набуває специфічних рис [1]. Отже, обдарованими вважають дітей, які значно випереджають за розвитком однолітків та демонструють неординарні успіхи в оволодінні певною діяльністю або інтелектом [14].

У публікаціях [8; 7; 4] виділено такі ознаки здібностей: індивідуально-психологічні особливості; особливості, що сприяють успішному виконанню діяльності; здібності, що сприяють легкому та швидкому набуттю знань, умінь та навичок. С. Жуковський [4], аналізуючи наукові джерела, виділяє певні групи здібностей: 1) *загальні здібності* – результати всебічного розвитку людини, що забезпечують відносну легкість та продуктивність в отриманні знань та здійсненні видів діяльності; 2) *спеціальні здібності* – допомагають особистості у досягненні високих результатів у певній спеціальній галузі (наприклад, програмістській, музичній тощо); 3) *елементарні здібності* – виражаються по-різному, до них належать основні форми психічного відображення: здатність сприймати, мислити, запам'ятовувати, переживати, відчувати, приймати рішення тощо; 4) *спеціальні елементарні здібності* – здатність, властива певним людям, що виявляється у певних якісних сторонах психічних процесів (інтуїція тощо) [4].

Дослідник О. Ветров [3] наголошує, що згідно з новітніми ідеями вітчизняної педагогічної науки, головною умовою розкриття потенціалу креативності учнівської молоді є перетворення традиційного навчально-виховного процесу, побудованого на засадах суб'єктно-об'єктних відносин учителів з учнями, на освітній простір життєтворчості, насичений інтерактивними заходами за можливими сферами самореалізації особистості. Основою такого перетворення є доцільне використання максимально ефективних методів і форм діяльності з обдарованими дітьми та молоддю в навчальних закладах [3]. У посібнику [14] зазначено, що акцент у діяльності з обдарованими дітьми і молоддю зміщується з проблеми діагностики, відбору та навчання на проблему розвитку й створення умов для прояву повноцінної реалізації потенціалу обдарованості.

Зрозумілою є думка, зазначена у праці [12], що чим більше створено можливостей для творчого розвитку дітей, тим більше шансів для виявлення яскравих

та різноманітних талантів. Одним з першочергових завдань сучасної освітньої системи є визначення, яким має бути освітнє середовище, що сприяє розвитку та інтеграції обдарованої особистості, практичному застосуванню її творчого продукту/продукції та визнанню її іншими людьми [12]. Завдання сучасного вчителя полягає у тому, щоб допомогти особистості виявити та максимально розвинути її домінуючі здібності та обдарування [1].

Науковці [14] вказують на те, що обдаровані діти з раннього дитинства вирізняються високим рівнем здатності до самоосвіти, а тому потребують не стільки цілеспрямованих навчальних впливів, скільки створення варіативного, збагачувального, індивідуалізованого освітнього середовища. Тобто пріоритетним напрямом у діяльності з обдарованими учнями має бути створення умов, за яких їхні задатки стають здібностями, що забезпечується збереженням природної пізнавальної потреби та формуванням стійкої мотивації на творче самовираження особистості [14]. Подібний висновок знаходимо у праці О. Антонової. Учена зазначає, що розвиток обдарованості учня потребує створення у ЗНЗ цілісної самокерованої системи, яка б передбачала виявлення й підтримку обдарованої молоді, розвиток і реалізацію її здібностей, стимулювання творчої діяльності учнів та вчителів, активізацію навчально-пізнавальної діяльності [1].

Відомо, що період навчання у ЗНЗ є головним для виявлення та подальшої соціалізації обдарованої особистості. Адже, дитина проявляє незвичайні для свого віку задатки під час олімпіад, конкурсів, фестивалів, турнірів, брейн-рингів, змагань, турнірів тощо. Тому, у процесі виявлення обдарованості в певній галузі вчителі повинні визначати не лише старанність та виявлену обдарованість, але й звертати увагу на приховану, не проявлену обдарованість.

О. Ветров [3], досліджуючи проблеми обдарованості, наголошує, що серед методів навчання обдарованих учнів мають превалювати самостійна робота, пошуковий та дослідницький підходи. Контроль за їх навчанням повинен стимулювати поглиблене вивчення, систематизацію, класифікацію навчального матеріалу, перенесення знань на нові ситуації, розвиток творчих здібностей у навчанні. Домашні завдання повинні мати творчий, диференційований характер. Учений вважає, що вище перелічені аспекти мають бути органічно вплетеними у навчальні заняття, доповнюватися системою позакласної та позашкільної діяльності: виконанням учнем позанавчальних завдань; заняття у наукових товариствах; відвідування гуртків або участь у тематичних масових заходах (вечори любителів історії, літератури, фізики, хімії тощо); огляди-конкурси художньої, технічної та інших видів творчості, зустріч з ученими тощо [3].

Багато уваги проблемі розвитку обдарованих дітей приділено у монографії та посібнику [12; 14]. Зокрема наголошено на важливості збереження позитивного емоційного ставлення до навчання, оскільки здібності розвиваються лише під час діяльності,

що викликає зацікавлення і стан задоволення, яке виникає у випадку, якщо інтелектуальна діяльність від початку запускається мотивацією саморозвитку. Основною умовою розвитку обдарованості, як психічної реальності, є формування здатності в учня бути суб'єктом власного розвитку, тобто свідомо регулювати пізнавальні дії, емоційні стани та поведінку загалом. Освітнє середовище повинно створювати можливість учню проявити себе у різних напрямках, відчутти та пізнати здатність бути різним, як в одній і тій самій ситуації, так в інших, а також допомогти знайти власну «нішу» для розвитку, що допоможе у становленні індивідуальності [12]. Індивідуалізація навчання і розвитку обдарованих дітей полягає у перетворенні умов та чинників освітнього середовища, загальних для всіх, у конкретні ситуації розвитку, які забезпечують можливість актуалізації зони найближчого розвитку й перехід у зону проблемного розвитку [12].

Щорічно проводяться Всеукраїнські учнівські олімпіади з різних навчальних предметів. Перспективним напрямом діяльності з обдарованими учнями на державному рівні стало проведення Всеукраїнських Інтернет-олімпіад з математики, фізики, хімії, біології, географії економіки, інформатики, російської мови і літератури. Їх переможці успішно беруть участь у IV етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів та підтверджують високий рівень знань [9]. Останнім часом більшої популярності набувають Всеукраїнські учнівські турніри (з математики, фізики, хімії, біології, правознавства, географії, економіки, історії, журналістики, інформатики, винахідництва та раціоналізаторства), конкурси («Кенгуру», «Левеня», «Бобер», «Лелека»), конкурси-захисти наукових робіт, в яких кожного року беруть участь понад 800 тисяч учнів. З метою популяризації національної освіти на світовому рівні команди учнів України змагаються на Міжнародних учнівських олімпіадах з математики, фізики, хімії, біології, екології, географії, інформатики [4].

У праці [2] наголошено, що за результатами порівняльного аналізу практичного стану олімпіадного руху в Україні та досвіду організації олімпіад у Білорусії, Росії, Грузії, Польщі, Німеччині та інших країнах, зроблено висновок про те, що олімпіадний рух в Україні розвивається та поширюється. Щорічні олімпіади, конкурси, турніри охоплюють десятки тисяч українських учнів [2]. Вважаємо, що для залучення учнів до масових заходів можливо активно використовувати електронні соціальні мережі та інші мережні засоби.

Досліджуючи освітнє середовище, як чинник становлення обдарованої особистості [12], учені зазначають, що прагнення до спілкування з однолітками буде корисним за умови, якщо це спілкування має соціально прийнятний зміст. Також різні форми позашкільних занять і часта зміна видів позашкільної діяльності виявляються корисними, оскільки діти, змінюючи колективи однолітків залежно від власної успішності в різних видах діяльності, можуть займати певні соціальні позиції, отримувати новий досвід, знання про себе

тощо. Освітнє середовище постійно забезпечує обдарованій дитині контакт з носіями інформації, надає певні відомості про навколишній світ, що стимулює її діяльність та пізнавальну активність. Необхідно створювати специфічний тип освітнього середовища, яке допоможе розвиватися обдарованим учням, відповідно до закладених задатків [12]. На нашу думку, педагогічно виважене використання електронних соціальних мереж може слугувати потужним засобом для створення освітнього web-орієнтованого середовища.

У публікаціях [15; 17] наголошено на тому, що електронні соціальні мережі започаткували нові форми взаємодії та комунікації людей у суспільстві. Їх можна використовувати як освітнє середовище, де учасники отримують безліч відомостей, матеріалів будь-коли і у комфортних умовах, а також мають можливість спілкуватися з друзями та переглянути стрічки новин. Електронні соціальні мережі відіграють важливу роль у процесі соціалізації дітей і молоді та розвитку інформаційно-комунікаційної компетентності учнів.

Аналіз наукової літератури [10; 11; 15; 16; 17] дав змогу визначити, що перевагами використання електронних соціальних мереж у діяльності з учнями є:

- індивідуальна комунікація між учнем та вчителем (батьками та учителем) з використанням засобів мережі;
- спілкування між однокласниками та учнями з паралельних класів тощо;
- можливість для учнів та вчителів створювати власний навчальний контент;
- зручне використання аудіо та відеозаписів;
- наявність вкладок «Стрічка новин» та «Головна сторінка», де користувачі мають можливість вчасно ознайомитись з оновленим матеріалом;
- можливість отримання даних з навчальних дисциплін у формі гри, інтерактивних матеріалів, шляхом використання соціальних додатків, наприклад, «ВКонтакте» створено такі додатки, як «Репетитор з математики», «Хімічний експеримент»;
- можливість побудувати довірливі відносини між учнем та вчителем;
- створення «зони досяжності», адже учень може звернутись до вчителя у будь-який час, незалежно від того, чи є в цей день заняття;
- можливість проведення опитувань, дискусій, фокус-груп;
- доступ до віртуальної бібліотеки різних аудіо- і відеоматеріалів, які можна використовувати для виховання і навчання.

Нагадаємо, що вчителі можуть створити в електронних соціальних мережах персональні сторінки, групи класу, сторінку класу чи навчального закладу, розмішувати різні відомості, проводити заходи, запрошувати до участі в олімпіадах, конкурсах, ділитись публікаціями з іншими користувачами, обмінюватись коментарями та записами, викладати відео- та фотозвіти, новини, запрошувати батьків до роботи класу, організації позашкільної діяльності тощо.

Дослідивши загальновідому електронну соціальну мережу Facebook, було з'ясовано, що її користувачі можуть відвідати такі існуючі групи для обдарованих учнів, як: «Математичні олімпіади в Києві» (www.facebook.com/matholymp.com.ua), «Учнівські олімпіади з астрономії» (www.facebook.com/astroolymp), «Школьные математические кружки» (www.facebook.com/groups/matkruzhki), «Досуг и развитие детей» (www.facebook.com/groups/202585676756497), «Развивающий досуг для детей "Время Веселья"» (www.facebook.com/groups/time.fun.ru), «Лесная сказка – досуг для взрослых и детей» (www.facebook.com/Лесная-сказка-досуг-для-взрослых-и-детей), «Умные дети – игры и методики для домашнего образования» (www.facebook.com/smartkids.ru), «Литература. Школа. Дозволя» (<https://www.facebook.com/639535612785495>), «Дети индиго» (www.facebook.com/groups/651003861668843) та інші. А також закордонні групи та сторінки: World Council for Gifted and Talented Children (www.facebook.com/wcgtc/?ref=br_rs), The Gifted – Adults and kids with ADHD (www.facebook.com/groups/646802448791740/), Gifted Adults (www.facebook.com/groups/662823753852078/?ref=ts&fref=ts), The Astonishing School of Gifted Nerds (www.facebook.com/groups-/Booty.Planet/?ref=br_rs), Community Gifting – Orleáns, on Canada (www.facebook.com/groups--/CommunityGiftingOrleans/?ref=br_rs), Talented (vk.com/vktalented), Talented people of Kazan (vk.com/talentedpeopleofkazan), Talented Prince/Princess (www.facebook.com/groups/874364282617815/?ref=br_rs), Talented Artists of Bangladesh (www.facebook.com/groups/tabadmin/?ref=br_rs), Talented and Treasured Teachers (www.facebook.com/groups-/1491668394466699/?ref=br_rs) та інші.

У соціальній мережі «ВКонтакте» можна відвідати групи: «Обдаровані» (vk.com/obdarovani13), «Мерія "Шкільного Містечка"», «Обдарованість» (vk.com/school_campus), «Обдаровані діти України» (vk.com/festivalkonkurs215), Скаути Вознесенська ЗНЗ-І «Обдарованість» (vk.com/club84391884), «Обдаровані і талановиті» (vk.com/club7350683), «Обдаровані діти – майбутнє України» (vk.com/club32473186), «Всеукраїнський фестиваль Обдаровані діти України» (vk.com/event112927566) та інші.

Проаналізовані нами групи та сторінки в електронних соціальних мережах містять фото- та відеозвіти робіт обдарованих учнів і вчителів, персональні сторінки для ознайомлення, можливість коментування й обговорення, контактні дані організації, навчального закладу, фонду, можливість відвідування позашкільних заходів, клубів, центрів тощо.

Британські освітяни з метою виховання естетичної культури обдарованих учнів використовують такі методи, як рольова гра, презентації, драматизація, портфоліо, дослідницькі та інтерактивні методи, метод проектів, стимуляції до творчої діяльності [12].

Для нашого дослідження близькою є думка визначена у праці [5], де сказано, що за допомогою соціальних сервісів можливо значно ефективніше

реалізовуватися соціально, працювати колективно або індивідуально у власному темпі. Наприклад, інтерактивна онлайн-дошка (стіна) є цікавим інструментом для навчання, завдяки якому можливе поєднання тексту, зображення, відео, аудіо тощо. А створену дошку можна розмістити у соціальних мережах (Facebook, Google+, Twitter), зберегти у вигляді електронного документа у форматах PDF, CSV, Excel, отримати RSS-фід або відправити на електронну пошту, вставити у

власну сторінку чи блог за допомогою html-коду, а також використовувати мобільну версію з QR кодом [5].

Автори публікації вважають, що можливості використання електронних соціальних мереж у навчально-виховному процесі та позашкільній діяльності є різними. Узагальнені пропозиції та конкретні рекомендації щодо напрямів використання електронних соціальних мереж у діяльності з обдарованими учнями наведено у таблиці 1.

Таблиця 1

Напрями використання електронних соціальних мереж у діяльності з обдарованими учнями

№	Напрямок діяльності	Зміст роботи	Сервіси електронних соціальних мереж та мережні засоби
1	2	3	4
1	Розвиток здібностей	- Залучення до організації та участі в конкурсах, вікторинах, виставах, брейн-рингах, виставках, презентаціях тощо через групи в електронних соціальних мережах; - створення та програвання в різноманітні інтелектуальні ігри: кросворди, ребуси, пазли тощо	- Сторінки та групи в електронних соціальних мережах (Facebook, «ВКонтакте», «Однокласники», Twitter, Google+ тощо); - сайти конкурсів, вікторин, виставок тощо; - сервіси для створення дидактичних ігор: http://rebus1.com/ua http://learningapps.org http://puzzlecup.com/crossword-ru http://www.jigsawplanet.com http://www.propofs.com/games/create-game тощо
2	Формування технологічних умінь та інформаційно-комунікаційної компетентності	- Виконання творчих завдань, створення відеороликів, різноманітних презентацій на відповідну тематику; - ведення та створення груп та сторінок в електронних соціальних мережах, ведення блогів; - комунікація в електронних соціальних мережах (Facebook, «ВКонтакте», «Однокласники», Twitter, Google+ тощо), в Skype тощо; - створення онлайн-дошок та їх наповнення; - розміщення онлайн-дошок в електронних соціальних мережах (Facebook, Twitter, Google+ та ін.); - користування мобільними додатками	- Сервіси для створення різних типів презентацій: https://prezi.com , http://www.powtoon.com http://www.co/en http://www.videoscribe.co https://goanimate.com ; - програми для запису відео: SplitCam, UVScreenCamera, Clip2Net, CamStudio тощо; - розміщення відео, фото, музики, документів та презентацій в електронних соціальних мережах (Facebook, «ВКонтакте», «Однокласники», Twitter, Google+ тощо); - сервіси для створення онлайн-дошок: Glogster (http://edu.glogster.com), Dabbleboard(http://dabbleboard.com), WikiWall (http://wikiwall.ru), Twiddla (http://www.twiddla.com), Scribblar (http://www.scribblar.com), Padlet (http://ru.padlet.com) та інші; - Сервіс Play Market
3	Сприяння адаптації та соціалізації	- Залучення до організації та участі в конкурсах, вікторинах, виставах, виставках, брейн-рингах через групи в електронних соціальних мережах (Facebook, «ВКонтакте», «Однокласники», Twitter, Google+ тощо); - участь у голосуванні та опитуванні через групи та сторінки в електронних соціальних мережах	- Сторінки та групи в електронних соціальних мережах (Facebook, «ВКонтакте», «Однокласники», Twitter, Google+ тощо); - використання опцій в електронних соціальних мережах «Лайки», «Переслати друзям», «Поділитись новиною»; - використання опцій в електронних соціальних мережах «Опитування»
4	Формування адекватної самооцінки	- Оцінювання робіт інших учнів, коментування та обговорення	- Використання опцій в електронних соціальних мережах «Лайки», «Переслати друзям», «Поділитись новиною», «Коментар»
5	Стимулювання соціальної активності учнів	- Створення окремих груп та сторінок в електронних соціальних мережах та їх наповнення; - ведення блогів	- Сторінки та групи в електронних соціальних мережах та блоги (Facebook, «ВКонтакте», «Однокласники», Twitter, Google+, Блоггер тощо)
6	Надання психолого-педагогічної допомоги	- Проведення консультацій, тренінгів; - спілкування через приватні повідомлення, спільні бесіди	- Сторінки та групи в електронних соціальних мережах та блоги (Facebook, «ВКонтакте», «Однокласники», Twitter, Google+, Блоггер тощо); - мінігрупи для бесід в електронних соціальних мережах та блоги (Facebook, «ВКонтакте», «Однокласники», Twitter, Google+, Блоггер тощо)

Продовження таблиці 1

1	2	3	4
7	Стимулювання процесів саморозвитку та самоосвіти	- Участь в спільних проектах, виконання індивідуальних завдань	- Сторінки та групи в електронних соціальних мережах та блоги (Facebook, «ВКонтакте», «Однокласники», Twitter, Google+, Блоггер тощо); - сайти, зокрема міжнародні; - електронні бібліотеки
8	Залучення батьків та близького оточення до виховної діяльності	- Оголошення про шкільні заходи, батьківські збори, обговорення, опитування батьків, консультації для батьків	- Сторінки та групи в електронних соціальних мережах та блоги (Facebook, «ВКонтакте», «Однокласники», Twitter, Google+, Блоггер тощо); - використання опцій в електронних соціальних мережах «Обговорення», «Коментар», «Поділитись» тощо

У науковій літературі [14] зазначено, що психолого-педагогічна підтримка обдарованих в освітньому середовищі має бути системною та потребує постійного моніторингу психолого-педагогічного та соціального статусу дитини і динаміки її розвитку на основі комплексної програми, що передбачає психодіагностичний, психокорекційний, профілактичний та консультативний напрями роботи з метою створення сприятливих умов для повноцінної реалізації здібностей кожної дитини, збереження індивідуальності й психічного здоров'я учнів.

Тому необхідно наголосити, що проблема безпеки дітей в Інтернет-мережі залишається актуальною. Науковці та розробники програмного забезпечення рекомендують батькам не забороняти спілкуватися дітям в онлайн-режимі, а навпаки – допомогти розібратися в особливостях електронних соціальних мереж. Наприклад, спільно створити особисту сторінку та наголосити на конфіденційності, обмежити доступ до фото та повідомлень тощо. Необхідно пояснити дітям правила онлайн-поведінки, адже дії в мережі реальні та можуть мати відповідні наслідки [17]. Отже, важливо задіяти батьків та близьке оточення учнів до виховного та навчального процесу, з метою створення комунікативно-розвивального web-орієнтованого середовища. Також учителі можуть запрошувати батьків на заходи, ділитись з ними новинами і звітом, обговорювати проблеми тощо.

Таким чином, нинішньому суспільству потрібні творчі, неординарні особистості, які пропонують креативні ідеї, організують інших та є лідерами. У науковій літературі таких людей називають обдарованими, а їх задатки необхідно розвивати ще з дитинства. Важливим є цілеспрямована організація освітнього середовища для активної взаємодії та співпраці обдарованої дитини з соціумом: залучення до системи соціальних відносин можливо забезпечити завдяки застосуванню електронних соціальних мереж й інших мережних засобів для розвитку соціально-комунікативної компетентності та формування адаптаційних навичок обдарованих учнів. Ефективною для розвитку здібностей обдарованих дітей є позашкільна і позакласна діяльність.

За результатами аналізу наукової літератури та власного досвіду визначено основні напрями

використання електронних соціальних мереж у діяльності з обдарованими учнями й надано рекомендації для вчителів щодо їх застосування для: 1) розвитку здібностей; 2) формування технологічних умінь та інформаційно-комунікаційної компетентності; 3) сприяння адаптації та соціалізації; 4) формування адекватної самооцінки; 5) стимулювання соціальної активності учнів; 6) надання психолого-педагогічної допомоги; 7) стимулювання процесів саморозвитку та самоосвіти; 8) залучення батьків та близьких до виховної діяльності.

Вважаємо, що подальші наукові розвідки доцільно здійснити у напрямках визначення ролі електронних соціальних мереж у соціалізації обдарованої особистості та застосуванні мережних технологій відкритих систем для підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Використані літературні джерела

1. Антонова О. Є. Теоретичні та методичні засади навчання педагогічно обдарованих студентів [Текст] : монографія / О. Є. Антонова. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2007. – 472 с.
2. Ващенко Л. С. Методичні засади організації біологічних олімпіад учнів 8–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів [Текст] : дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.02 / Л. С. Ващенко. – Київ, 2003. – 175 с.
3. Ветров О. Д. Сучасні методи і форми роботи з обдарованими дітьми [Текст] / О. Д. Ветров // Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. – 2012. – № 3. – С. 73–75. – (Серія: «Психолого-педагогічні науки»).
4. Жуковський С. С. Концептуальні положення педагогічних умов підготовки обдарованих школярів до олімпіади з інформатики [Текст] / С. С. Жуковський // Проблеми педагогічної освіти. – Ялта, 2010. – Вип. 26. – Ч. 2. – С. 198–205.
5. Зубахіна Є. М. Застосування соціального сервісу Padlet у навчально-виховному процесі [Електронний ресурс] / Є. М. Зубахіна. – Режим доступу: http://informatika.udpu.org.ua/?Page_id=1175. – Назва з екрана.
6. Концепція Державної програми роботи з обдарованою молоддю на 2006-2010 рр. розпорядженням КМ України від 12 квіт. 2006 р. № 202-р

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pau.kiev.ua>. – Назва з екрана.

7. *Лодзінська Е.* Особливості роботи вчителя з математично обдарованими учнями 4–8 класів (на матеріалі польської школи) [Текст] : автореф. на здобуття вченого ступеня дис. канд. пед. наук:13.00.02 / Е. Лодзінська. – Київ, 2001. – 19 с.

8. *Моляко В. А.* Психология детской одаренности [Текст] / В. А. Моляко, Е. И. Кульчицкая, Н. И. Литвинова. – Киев : Общество «Знание» Украины, 1995. – 82 с.

9. Про затвердження Положення про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства освіти, науки, молоді та спорту України від 22 вересня 2011 р. № 1099. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z1318-11>. – Назва з екрана.

10. *Олексюк Н. В.* Використання електронних соціальних мереж у соціально-педагогічній роботі зі школярами [Електронний ресурс] / Н. В. Олексюк, Л. В. Лебеденко // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2015. – № 4 (48). – Режим доступу: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/1273/946#.VgkJWsvtmko>. – Назва з екрана.

11. *Олексюк Н. В.* Використання соціальних мереж у роботі вчителів [Електронний ресурс] / Н. В. Олексюк // Звітна наукова конференція ІТЗН НАПН України: матеріали наук. конф. – Київ : ІТЗН

НАПН України, 2015. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua> – Назва з екрана.

12. Освітнє середовище як чинник становлення обдарованої особистості [Текст] : монографія / Р. О. Семенова, О. Л. Музика, Д. К. Корольов та ін.; за ред. Р. О. Семенової. – Київ – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. – 228 с.

13. Програма роботи з обдарованою молоддю на 2001–2005 роки [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 8 лют. 2001 р. № 78/2001. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=78%2F2001>. – Назва з екрана.

14. Психологічні засади розвитку обдарованої особистості в освітньому середовищі [Текст] : метод. посіб. / О. Л. Музика, Д. К. Корольов, Р. О. Семенова та ін.; за ред. О. Л. Музики. – Київ–Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. – 146 с.

15. *Яцишин А. В.* Використання електронних соціальних мереж для роботи з дітьми та молоддю з особливими освітніми потребами [Текст] / А. В. Яцишин, В. В. Коваленко // Освіта та виховання обдарованої особистості. – 2015. – № 8 (39). – С. 32–38.

16. *Яцишин А. В.* Використання електронних соціальних мереж для розвитку інформаційної культури дітей та молоді з функціональними обмеженнями [Текст] / А. В. Яцишин, Ю. Г. Носенко // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2015. – № 12 (43). – С. 31–38.

17. *Яцишин А. В.* Застосування віртуальних соціальних мереж для потреб загальної середньої освіти [Текст] / А. В. Яцишин // Інформаційні технології в освіті. – 2014. – № 19. – С. 119–126.

